

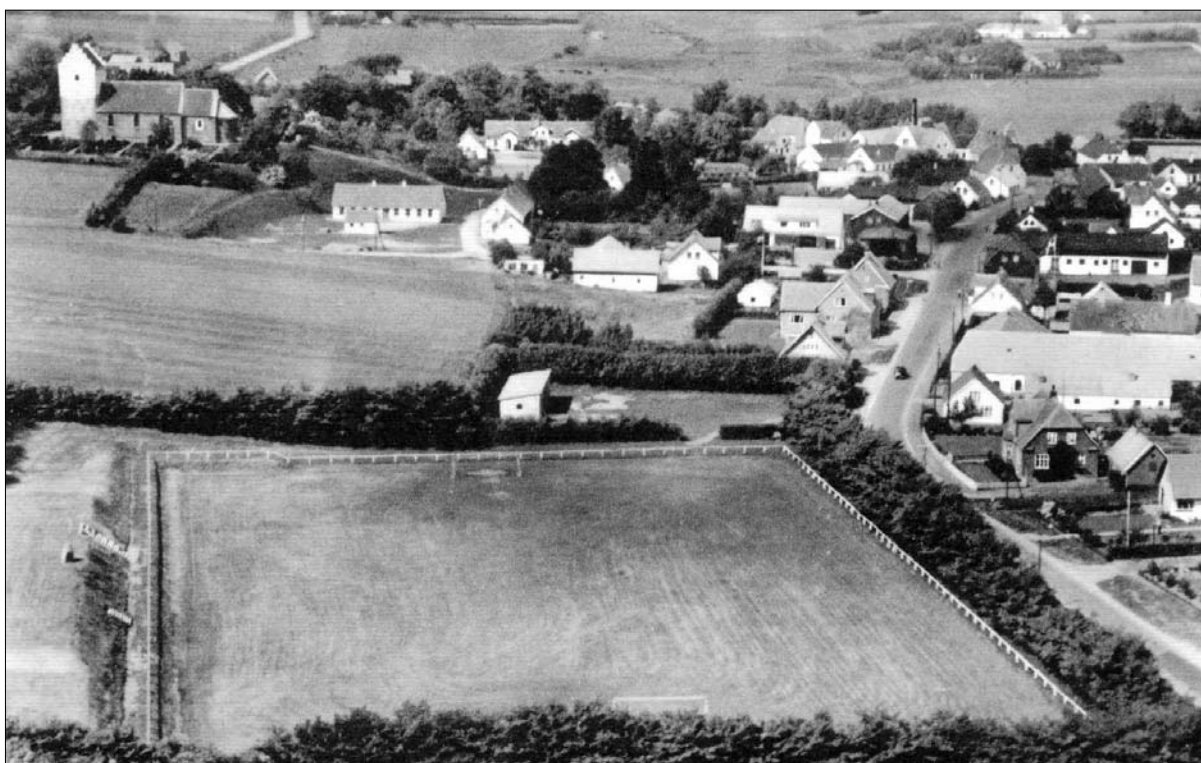
Øster Hornum Skole 1939 til 1946

Guðrun Gregersen (gift Henriksen) skriver 2005 om sin skoletid i Øster Hornum:

Under oprydning fandt jeg dette lille digt, som jeg synes kunne være en god forklaring på de mange afsnit (skuffer) som jeg har opdelt min beretning om min skoletid i.:

*Jeg rydder op i en skuffe
så stopfuld af gamle ting.
Breve, billeder, blade
fra årenes store ring.
Jeg kigger, bladrer og læser
og fortiden kommer nær
og mange minder marcherer
ind gennem stuerne her.*

*Der var en mærkelig Verden
gemt i den skuffe der,
gode og skønne tider,
og tider som bare var grå.
Trods alt dog et eller andet
jeg kan leve videre på.*

Min skoletid, årgang 1939 til 1946 på Øster Hornum Skole:

Den 1. april 1939 begyndte jeg i Øster Hornum Skole. Min far cyklede med mig til skolen, og ellers kom der én af de store piger (Lars Nielsens Magda) og fulgte mig ind i klasseværelset. Jeg var den yngste af dette hold, og måske heller ikke så skolemoden til trods for at jeg kunne både bogstaverne og tælle til hundrede. Det var min gamle bedstemor, som havde lært mig det.

Fra de første skoledage husker jeg at den første time eller to gik godt nok, men så synes jeg nu at jeg ville hjem til mor og have en mellemmad. Min lærer fik mig da listet ind til sin kone, og der fik jeg en suktermad, og den og jeg må jo så have holdt resten af dagen ud. Værre var det nok engang, at elastikken sprang i mine bukser. Da var lærerfruen også mig behjælpelig, vel sagtens med en sikkerheds-

nål. Det værste var nok, at læreren brugte denne episode i vores bryllupstale. Jeg tror nok at det skulle forstås som om at jeg følte en vis tryghed og tillid til skolen.

Skolens indretning:

Der var to klasseværelser, et bibliotek og et lagerrum i den nederste etage. Loftet blev brugt til ildebrændsel. Opvarmningen bestod af en kakkellov i hvert klasseværelse. For det meste blev der brugt tørv, men i de strenge vintre også en del kul. Øster Hornum (gamle) skole er den nuværende Øster Hornum Husflidsskole, og er beliggende på Gl. Skolevej. I gården var der et lille hus, vores WC, plads til andenlærerens cykel, brændsel m.m. Førstelæreren og andenlærerens bolig var i den lange bygning overfor skolen. Vores toilet var et gammeldags das til drengene og et til pigerne. Inde i gangen på skolen var der i det ene hjørne en lille bitte håndvask med vandhane. Om vinteren var det en kold fornøjelse at besøge sit ærinde, og det at vaske hænder skete ikke hver gang.

Vores madpakker var i vores skoletasker og ingen drikkevarer; vi kunne jo bare drikke af vandhanen. Om sommeren kunne jeg nå at cykle hjem og spise til middag, da mit hjem ligger ca. 1½ km udenfor byen. Jeg tror også de fleste af byens børn tog hjem i middagsstunden.

Hele min skoletid blev der talt om, at nu skulle der bygges en ny skole, og hvor den nu skulle ligge. Der var en kridtgrav nær Harrildvej; den blev nævnt, og vi glædede os. Men krigen kom, og skolebyggeriet blev udsat. Den nye skole, som nu har bestået i 50 år, blev først indviet ni år efter min konfirmation. På dette tidspunkt var jeg en gift kone på fjerde måned. Min lillebror Gregers nåede da at gå i den nye skole de sidste to år af sin skoletid. Han er 10½ år yngre end mig. Det blev vores tre børn, som kom til at gå i den nye skole. Vi flyttede selv til Øster Hornum i marts 1960. Som det forstås, forhatede man sig ikke.

Lærere og elever:

Vi havde to lærere. Vores førstelærer hed H. C. Thuesen. Andenlærere havde vi nogle stykker af. Vores første andenlærer var Lærer Jens Mark Nielsen, som siden blev enelærer ved Hæsum skole. Den lærer vi havde længst var den nu forhenværende skoleinspektør ved Sønderholm skole Kaj Nielsen. Lærer Kai Nielsen blev gift med Anders Ølands Ditte her fra Øster Hornum. Da de rejste til Sønderholm fik vi en frøken Stokholm. Hun var også en meget dygtig lærer. I klassen var vi en 20 – 22 børn, og vi var to årgange i hver klasse.

Fag og skoledage:

Af fag kan jeg nævne regning, skrivning, læsning, geografi, katekismus, danmarkshistorie, bibelhistorie, tabeller, sangtimer, salmevers. De sidste to år af vores skoletid fik vi lidt håndgerning; kun til vi piger. Da det var under krigens tid, var det begrænset hvad materialer vi kunne få. Jeg husker at vi lavede en "lommelærklædemappe". Den bestod af crepe-papir foldet flere gange til lange strimler, som så blev flettet sammen og foret med et stykke stof. Min var rød/hvid, men man kan nok tænke at vi skulle passe på den ikke blev våd! Ellers lærte vi lidt strikning, så som vanter, sokker og halstørklæder. Jeg husker ikke om særligt mange af os blev færdige med disse ting. Her var det også min gamle bedstemor, der lærte mig mest. I øvrigt lærte hun mig også mange sange, og ind imellem læste hun også for mig. Om vinteren gik vi i skole tre dage om ugen, men efter hvad jeg kan se af de gamle protokoller i lokalhistorisk arkiv var det sådan hele året.

Besættelsen:

I slutningen af krigen blev vores skole beslaglagt af tyskerne, men de nåede aldrig at bruge skolen inden befrielsen kom. I ganske få dage gik vi i skole ovre i præstegården efter hvad jeg kan se i "Skolens dagbog", hvor der står: "Skolen beslaglagt til andet formål" og datoen ser ud til at være den 20.-21. april 1945 og ophævet igen lørdag den 12. maj.

I dagbogen står:

- Lørdag d. 5. maj: Børnene fri i anledning af Danmarks befrielse.
- Den 9. maj: Børnene fri i anledning af Europas befrielse.
- Den 12. maj: Skolen overtaget igen til sit egentlige formål.

Det passer jo meget godt med at jeg ikke husker at vores skole skulle være ødelagt eller misbrugt. Én af mine skolekammerater mener at kunne huske at tyskerne skulle have halm på skolen til at ligge i.

Karakterbøger, skudsmålsbøger, uddannelse:

Af ældre årgange elever ved jeg, de havde en skudsmålsbog. Det var noget som mange af dem havde det svært med. Vi havde ingen karakterbøger, men to gange årligt (forår og efterår) blev der givet karakterer (af karakterprøverne).

Karakterer blev der givet i

- Mundtlig dansk.
- Skriftlig dansk.
- Skrivning.
- Regning.

Det har jeg fået bekræftet af skolens eksamensprotokol, som findes på arkivet. Om karaktererne kan man vel sige at vi ”ikke var så ringe endda”. Der er ingen karakterer under mg+ eller mg. I min skoletid var der ikke ret mange som fortsatte med skolen efter konfirmationen. I min klasse var der kun én, som blev lærer, og han tog først senere hen på præliminær-klassen inden han kom på seminariet. Ellers blev der ud af mit hold én lærer, tre sygeplejersker, én tømrer, én smed og resten blev landmænd, husassistenter, en enkelt af dem kom på idrætshøjskole. Jeg selv kom på Vebbestrup efterskole ”Solhverv” og senere på Strib husholdningsskole. To elever fra en ældre klasse og en pige fra en yngre klasse kom på realskolen i Nibe. De cyklede hver dag til skole, sommer og vinter.

Afstraffelser, eftersidning, mobning:

Af afstraffelser kunne der godt vanke en lussing eller en eftersidning, men jeg husker ikke at spanskrøret blev taget i brug i vores klasse. Det nærmeste jeg har været en lussing, var da en pige og jeg havde kaldt en dreng ved øgenavn. Vi blev ved timens begyndelse kaldt ud på gangen til forhør. Jeg begyndte straks at græde, men den anden pige hun lod som ingenting, og så gav læreren hende en lussing, men hun fældede ikke en tåre. Det var bund-uretfærdigt, for vi var lige gode om at kalde ham ved øgenavn. Vi måtte love at det ikke gentog sig og sige pænt undskyldt til trods for at det var ham, som havde drillet os ved at stå i vejen når vi slyngede på slyngen.

Hvad eftersidning angår, husker jeg, at jeg en eneste gang har siddet efter. Det blev en lang eftersidning, for læreren havde fuldstændig glemt mig, og jeg turde ikke stikke af. Klokkeren blev hen ad ved 17-tiden, inden læreren opdagede mig, men jeg blev ikke hørt i tabellen. Mine forældre troede at jeg bare legede med nogle andre børn, og havde glemt tiden. Det hændte sig ofte, for jeg var enebarn i 10½ år inden jeg fik nogle søskende, så legekammerater var der ikke så mange af. Da de hørte om min undskyldning mente de, jeg havde fået straf nok for det og en anden gang læse mine lektier til tiden! Uha, hvor var det altså flovt!

Om mobning husker jeg ikke så meget, kun én gang blev én af de yngre drenge mobbet. Han lovede de store drenge en ko, en høne, en gris osv. for at de ikke skulle tæske ham. En dag var der én af de her drenge ude på opkrævning, det vil sige at de tæskede ham ude ved sportspladsen, så han havde gjort både stort og småt i bukserne. Det kom de dog ikke så heldigt fra, idet forældrene blev underrettet herom. Den arme dreng.

Transport:

Der var børn som havde fem km til skole. For dem og os andre var der ikke noget, der hed transport. Under krigen, husker jeg, havde jeg en gammel cykel med fast gummi. Når man cyklede på den, gav det nogle vældige bump, idet dækkene havde en samling af ståltråd. Nogle søskende, ude fra søen, var fælles om én cykel. Den første cyklede et stykke medens den anden gik. Når denne så kom til cyklen, som den første havde efterladt i grøften, var det så hans tur til at cykle et stykke. Sådan kom de i skole. Om vinteren var det mange gange mørkt når børnene skulle hjemmefra og mørkt når de kom hjem sidst på eftermiddagen. Til tider var der nogle flinke mælkekuske, som tog dem op at køre men hjemad var det på gåben, så det var altså den motion børnene fik på den tid. Under krigen, i de strenge vintre 1942-43 havde vi kuldeferie, idet man ikke kunne fyre skolen op. Hvor lang tid vi havde ferie husker jeg ikke.

Ordblindhed:

Ja – hvad er ordblindhed? Det var vel de ”dumme” børn som ikke kunne læse, regne eller skrive. At være ordblind eller læseretarderet kan give sig udslag på mange måder. Det være sig auditiv (at høre), visuelt (at se) eller en ”fumler”, der sættes i bås fordi han ikke kan finde ud af, hvad der er ud eller ind. Det kan være problemer med at finde ud af hvad der er højre eller venstre osv. Jeg vil ikke fordybe mig i flere eksempler. Fra min skoletid husker jeg en episode som jeg aldrig har glemt. Først senere i livet har jeg stiftet bekendtskab med dette emne. En af drengene som havde svært ved at læse, blev af læreren opfordret til at gentage, hvad han havde skrevet på tavlen. Der stod: ”Du er en dum dreng”. Da drengen havde gentaget efter læreren, røg det ud af munde på mig: Jamen du siger jo at læreren er dum! (Det kunne man da ikke!). Det gentog sig aldrig mere.

Hvad der egentlig blev gjort for disse børn ved jeg ikke. Det er først senere jeg er blevet klogere på disse vanskeligheder, og ikke at det ikke har med ”dumhed” at gøre. Mange intelligente mennesker er nået langt i tilværelsen trods disse handicap. For ikke så længe siden har jeg overværet et foredrag af tidligere overlæge Astrup fra Terndrup. Overlægen kaldte sit foredrag ”Fra slagtehus til sygehus”. Det kom sig af at overlægens far var dyrlæge ved Aalborg slagtehus, som ikke findes mere, men dengang lå på Østerbro i Aalborg. Under sit foredrag kom overlægen ind på sin studietid, og han fortalte om hvor mange sider han bare skulle huske, et par tusind i biologi og deslige i kemi osv. til trods for at han havde det handicap at han var ordblind. H. C. Andersen var også ordblind!

I dag synes jeg der er mange børn, som har det svært med at læse eller regne (talblind) eller skrive. Det var der nu også da vore børn gik i skole. Vi har flyttet to af vore børn til anden skole og de har begge to nået det mål de havde sat sig. Selvom man dengang skrev 1960 – 70 var der stadig lærere som fandt det ærekrænkende, hvis de skulle have besøg af en psykolog i deres klasse. I dag har man meget mere samarbejde lærerne imellem. Hjælpe midler og metoder findes der også; der gives ekstra timer til de børn, som har brug for det. Det gælder om at motivere børnene til det som de er gode til, det hjælper dem til at klare de andre vanskeligheder, for der skal bruges megen energi, og der skal arbejdes med deres handicap.

I min skolenævnstid kom jeg også til møder i læseklasseforeningen. Det har givet mig et vældig rygstød og indsigt i, og forståelse for ordblindhed. Ordblindhed er ikke et synligt handicap, som hvis man skulle have briller eller høreapparat; sådant vidste folk hvad var, men ordblindhed? Så var man da vist mindre begavet.

Dengang som nu var der børn, som meget hurtigt fik regnet deres stykker i timen. Til dem var der ekstra opgaver at finde i reolen. Kasser med hver sin farve efter sværhedsgrad. Det kunne godt blive en hel sport at komme til at regne disse stykker. Jeg tror aldrig vi tænkte at de børn var mere begavede end de som aldrig nåede det. Det var en god måde at beskæftige disse børn på, da de ellers kunne lave uro for andre, som helst skulle have ro til at komme i gang. Til tider blev de også sat til at hjælpe andre elever. Hvad man kunne tilbyde disse børn i læsning ved jeg ikke.

- *Livet er som en skoledag*
- *med sang og glæde som hovedfag.*
- *Glædens time er altid fest,*
- *men i sorgens timer modnes man mest.*

Lege og sport:

Gymnastik var ikke noget, vi havde i skolen. På arkivet har jeg i en gammel gymnastikprotokol fra 1892 til 1896 fundet at det kun var drengene der havde gymnastik udendørs og der står noteret: Regn, storm kulde, varme osv. som begrundelser for ikke at have gymnastik. Om sommeren spillede drengene fodbold omme bag skolen. Vi piger spillede bold, hoppede i sjippetov, legede fange, Antonius, ståtrold og hoppe i mand og andet. Vi havde også fælles timer med rundbold. Om vinteren byttede vi Richsbilleder eller servietter, spillede med nipsenåle og kugler. Vi havde også en stikbog med glansbilleder i. Hvis vejret var til det, var det nok en sneboldkamp eller en snemand, vi forslog frikvarteret med.

Mærkevarer:

I dag tales der meget om ”mærkevarer”. Det var noget vi ikke kendte til i vores skoletid. Vi tog til takke med, hvad der kunne købes, og det var meget begrænset, da det stadig var under besættelsen. Det blev moderne med skibukser og skistøvler, og det gik vi i til vi var vokset fra det. Én af pigerne brugte sin broder fravoksede bukser, ikke af fattigdom, men vi var nødt til at bruge det der var. Til jul kunne vi måske få en kjole til juletræet, der blev holdt i forsamlingshuset. Vore mødre var meget opfindsomme, de sprættede tøj op, syede omkring, og de vendte stoffet om. Garn blev trævlet op og strikket om. Var garnet for slidt tog de blot to eller tre tråde til hjælp. Mange mødre var gode til at sætte farver sammen, såvel garn som tøj.

Lærerens identitet:

Var man lærer, fik man også en vis identitet. I dag må den enkelte lærer selv kæmpe sig til den. Vi børn blev oplært til, hvis vi mødte en præst eller degn, at hilse pænt (bukke/neje) og sige goddag. Var vi på cykel, var der dem som stod af cyklen og hilste pænt. Jeg må indrømme vi cyklede en anden vej om muligt; vi kunne nemt blive mobbet med at vi var lærerens kæledægge. I dag hilser børnene også pænt på deres lærer, men det er mere på et jævnt niveau.

Når der blev ringet ind til time, stod vi pænt ud for vore borde, indtil læreren sagde vi måtte sætte os ned. Mange af drengene tog det ikke så nøje om man stod helt ret, mange gange gik læreren hen og gav dem et knæ i ryggen og trak skuldrene tilbage, for de skulle rette ryggen, men drengene havde da også fundet ud af at det var en måde at drille læreren på.

Til konfirmationsfester og deslige skulle der da helst være plads til præst og degn; så var der andre, der måtte vige pladsen. I dag er der vist ikke mange som oplever 25 – 30 fester på en måneds tid. Jeg kan forestille mig, de blev godt trætte af suppe, steg og is. Det var også præsten eller degnen, som altid skulle læse telegrammerne op, og ellers var det rart, at der var én, som kunne synge for til sangene.

Luse-mutter:

”Luse-mutter”! Ja, jeg synes lige hun skal have sin efterskrift. Luse-mutter var en sygeplejerske, som kom hertil med rutebil aftenen før fra Aalborg. Det var vel datidens sundhedsplejerske, og hendes eneste gøremål var at jage lus, heraf navnet. Børnene her i byen var altid henne ved rutebilen for at se, hvem der nu havde været i Aalborg. Mange var ”handelsmænd”. På det tidspunkt var der også noget som hed sortbørshandel. Hvis de så havde fået øje på Luse-mutter, ja så blev det Store Badedag i byen. Vi andre kom vel kun i bad om lørdagen. Sygeplejersken overnattede hos førstelæreren, da det ikke var så almindeligt med biler, og benzinen var vist også rationeret. Det morede mig noget, at da skolen skulle flyttes til nye lokaler, fik børnene nogle gamle hæfter. Min bror Gregers havde fået et hæfte, hvori der stod ”Lus” eller ”Æg”. Det forstod han ikke rigtigt, men det var altså Luse-mutters kartotek. Under krigen var der meget med lus eller fnat. Det meste må skyldes at der også var rationeringsmærker på sæbe, som derfor kun fandtes i begrænset mængde. I dag er der også mange som har lus, og det kan ikke være mangel på renlighed, mon ikke de fleste får deres daglige brusebad!

Gudrun Gregersens klasse på tur i Aalborg. Gudrun er den høje pige ved vinduet. Lærerne er Thuesen til venstre og Kaj Nielsen til højre.

Konfirmation:

Den 24. marts 1946 blev mit hold konfirmeret, men vi fortsatte skolegangen til sommerferiens begyndelse. Inden den nye skole blev taget i brug, var der her i Øster Hornum tre andre skoler: Volstrup, Guldbæk og Hæsum skole. Fra Guldbæk var der seks konfirmander, fra Hæsum fire og resten fra Øster Hornum. Vi var 26 i alt. Til næste forår kan vi fejre 60 års konfirmation. Hvad det kaldes ved jeg ikke, men 50 års konfirmation kaldes Guldkonfirmation, en skik som vist stammer fra Sønderjylland. Den dag fejrede vi, og det blev en dag som vi nok ikke glemmer. Der stod vi for 50 år siden, i stiveste puds med spænding og stor forventning til dagen og hvad livet end måtte byde os fremover. Her var vi så 50 år efter; hvad fik vi så ud af livet?

Vi var så heldige at den 24. marts faldt på en søndag. Hvad var da mere oplagt, end at vi begyndte vores festdag i kirken. Gudstjenesten var kl. 10, og det var så festligt i kirken. Præsten nævnte for menigheden at vi var til stede og hvorfor. Hvor var det morsomt at se, når de andre fra holdet kom ind i kirken. Vi gættede på, hvem mon det nu kunne være. Alle var vi nok blevet lidt mere grå i toppen eller mere "bare" og nogen af os lidt mere til "gården og til gaden", men glæden ved at mødes og hilse på hinanden var stor. En af drengene (mændene) havde ikke været i Øster Hornum siden han havde udstået sin læretid som smed, da hans forældre flyttede herfra. For ham var der sket en stor forandring af byen, ikke mindst skolen, Birkehøj og de mange nye huse. Efter gudstjenesten havde vi kransenedlæggelse på pastor Kiilerichs grav og på én af vore konfirmanders grav, Aage Winthers. Derefter gik vi til vores gamle skole, hvor vi alle blev fotograferet. Det var sjovt at gense den gamle skole, også for dem som aldrig gik i skole her. Derefter gik vi til den nye skole hvor vi fik mad og havde hyggeligt samvær i lærernes kantine. Senere fik vi en rundvisning på skolen. her var Poul Christensen til stede; det var svært at løsrive sig. Skoleinspektøren havde skrevet sit "Velkommen" på tavlen. Det glædede os meget og vi sendte vore hilsener og tak på samme måde.

Det var hyggeligt at eftertænksomt at høre på hinandens beregning om læretid, erhverv, giftermål, børn og deslige. En morsom ting var også, at én af pigerne hentede sin gamle poesibog nede ved sin mor. Den havde vi skrevet i for 50 år siden og nu altså igen til guldkonfirmationen. Mon vi når endnu engang at skrive som 60-års konfirmand? Pointen i dette afsnit må være, at vi nu også fik oplevet den nye skole på festlig vis så mange år efter vores skolegang.

*Børnelivet varer kort,
svinder alt for hurtigt bort.
Som et blad, der visner hen,
kommer aldrig mer' igen.*

Foreninger og kurser og job:

Selvom min gamle drøm om en ny skole ikke blev til virkelighed i min folkeskoletid, har jeg nydt den nye skole på mange måder.

Husmandsforeningens husholdningsudvalg har gennem mange år haft mange kurser på skolen. Det kursus som nok var mest besøgt var kjolesyning, jeg tror en gang var der tre hold. Af andre kurser var der madlavning, keramik, håndgerning hvor vi også kunne sy i skind eller arbejde med tin. Op mod jul blev der arrangeret enkelte aftener med juleklip, pynt, blomsterdekorationer og krans.

Andre foreninger har gennem tiden afholdt gymnastik, slægtsforskningskurser, kurser i engelsk, edb, sangkor. Jeg har vist deltaget i de fleste af dem. I en sen alder kom jeg ud på arbejdsmarkedet, og det førte mig også til at blive "cand-skrub" på skolen. Der var jeg fra maj 1990 til januar 1991 som afløser. En overgang afløste jeg to damer, og det blev til over syv timer daglig i nogle måneder.

Husflidsforeningen:

I den gamle skole, hvor husflidsforeningen nu har til huse, er det stadig livlig aktivitet. Skolen ejes af kommunen, men inventaret tilhører husflidsforeningen. Var jeg ikke altid så glad for min folkeskoletid, er det blevet opvejet så rigeligt gennem de 33 år jeg har gået til porcelænsmalning. Det var også her, jeg lærte at kniple.

Husflidsforeningen begyndte sit virke i snedker Rasmussens værksted, og senere flyttet til skolen efter den ny skoles indvielse. I begyndelsen var det givne ting, som blev fremstillet, såsom grisetrug, hønsereder, fuglekasser og lignende. Gennem mange år var det snedker Kristian Pedersen fra Molbjerg, der var lærer i træarbejde og fru Marie Vestergaard fra Gravlev, som var lærer i porcelænsmaling.

Utallige er de fine ting, som gennem mange år blev fremstillet og mange præmier er hentet hjem fra det årlige dyrskue, hvor amtets husflidsskole havde sin store udstilling. I de senere år er der holdt mange kurser her såsom møbelpolstring, blomsterbinding, pileflet, knivfremstilling, glasslumpning og sølvsmykker. Der er stadig nogle få stykker der maler porcelæn, dog uden lærerkræfter. I dag er der nok flere som går til akvarelmaling. Ja, alt har sin op og nedgang.

*Først når væven er standset
og skytten hørt op med at slå,
da vil Gud tage tæppet til side
så vi kan rigtigt forstå
hvorfor de mørke tråde
såvel som de gyldne bånd
var lige vidunderlige for mønsteret
i mesterens kyndige hånd.*

Jeg vil slutte min skoletidsberetning af med nok et lille digt:

*I livet må man selv bestemme,
men ind imellem også glemme,
for hukommelsen i vort indre bor,
men tiden sætter sine spor
og tiden iler rask af sted,
det er noget vi alle ved.*

*Én ting må man huske på,
at tiden den går ej i stå.
Så derfor skal man leve livet
men ikke tage alt for givet.
Lev livet men du tør det,
men også mens du gør det.*

Til alle nuværende lærere og øvrige personale på Øster Hornum skole sender jeg mine bedste tanker og ønsker for skolen og dens fremtid.

Øster Hornum skole 1950 til 1957

Skrevet 2005 af Gregers Gregersen

Mit liv som skoleelev i Øster Hornum 1950 – 1957

Vi står foran en milepæl i Øster Hornum skoledistrikt, nemlig en festligholdelse af centralskolens 50-års jubilæum. Jeg er blevet bedt om at skrive om min tid som elev på skolen. Jeg vil skrive om både den gamle og den nye skole. For at forstå nutiden, er det godt at kende lidt til fortiden. Lidt sært er det at tænke på, at man skal skrive om noget, der er foregået for over 50 år siden, men inderst inde er man jo meget glad for at være i live og have muligheden for at give de yngre et indblik i den tids skole.

Øster Hornum gamle skole 1950 – 1955

Min skolegang begyndte til april 1950. Det var selvfølgelig en dag, som jeg havde set hen til med stor glæde og en vis spænding. Det sidste år inden skolestarten havde jeg to gange om ugen gået ned til

min bedstemor i Øster Hornum, hvor jeg lærte at skrive bogstaver og tal på en lille tavle og skrev med en griffel. Desuden lærte hun mig fadervor. Så jeg var godt rustet, syntes jeg selv.

Alle husker nok første skoledag. Jeg vågnede kl. 5³⁰, kan jeg huske, og gik straks i gang med at smøre madpakke, for jeg havde jo hørt, at der var noget der hed spisebrikvarter. Jeg har helt sikkert været meget utålmodig for at komme af sted og fik på et tidspunkt lov at gå. Det var åbenbart i god tid, for da jeg kom til skolen var andenlæreren, som hed frk. Lund, først i gang med at fyre op i kakkelovnen. Det var da noget, jeg kunne hjælpe med, for vi havde brændekomfur derhjemme. Efterhånden dukkede der flere børn op. Vi var en stor klasse, vi var jo en årgang fra krigens tid. En tid jeg intet husker fra, men selvfølgelig vidste en del om, fordi de voksne tit talte om den tid og de episoder, som var de ”5 mørke år”. (Jeg er født på et heldigt tidspunkt. Jeg er nu 62 år, og der har lykkeligvis ikke været krig i Danmark, siden jeg var tre år). Nogle af børnene havde deres mor, far eller ældre søskende med, men jeg ville selv gå. Jeg kunne sagtens finde skolen, den lå jo lige neden for ”Kirkebakken”.

Jeg kan ikke huske, hvor lang tid vi var der den første dag. Den anden lærer hed Thuesen, ham kendte jeg godt, for han var kirkesanger. I skolen spillede han violin, når vi havde morgensang. En af de første sange, vi sang var: ”I østen stiger solen...” Da der kun var to lærere og to klasseværelser, gik vi kun i skole tre dage om ugen. I 1. klasse var vi kun ”nybegyndere”, 2. klasse bestod af 2./3. årgang, 3. klasse 4./5. årgang, og 4. klasse var 6./7. årgang. Historie, geografi og bibelhistorie var for hele klassen. Når vi eksempelvis havde dansk, var det typisk, at den ene årgang havde diktat, mens den anden årgang sad og skrev staveord eller havde almindelig retskrivning. Jeg husker det ikke som noget problem med to årgange i en klasse.

Vi var 5 – 6 elever, der blev flyttet fra 2.-til 4. årgang, fordi der ikke var skoleborde nok i 2. klasse, da den nye 1. klasse skulle rykke op. Man kan vel godt forestille sig, hvordan det var at gå fra 2.-til 4. klasse. Jeg kunne især se det, når vi skrev diktat. Fru Borup, der nu var ansat som ny lærer, sled meget på sin røde kuglepen. Men det var en tid, som alligevel gik hurtigt. På et tidspunkt begyndte man at tale om, at der skulle bygges en ny skole. Det syntes vi alle kunne være spændende, men det gik rigtig først op for os børn, da man begyndte at grave og støbe øst for byen, nemlig på Anders Ølands mark.

I 1953 fik så endelig en ny førstelærer, så vi ikke skulle have ny vikar hver anden måned, som vi havde haft det sidste halve års tid under Thuesens sygdom. Det blev Henry Sørensen, som kom fra Sebber skole. Han kom med mange nye tiltag, bl.a. blokfløjteundervisning. Der blev også gjort meget ud af sangtimerne og oprettet et sangkor. Jeg kan huske, han havde en cello, det var en meget velvoksen violin, men den skulle også have støtte på gulvet – ikke under hagen.

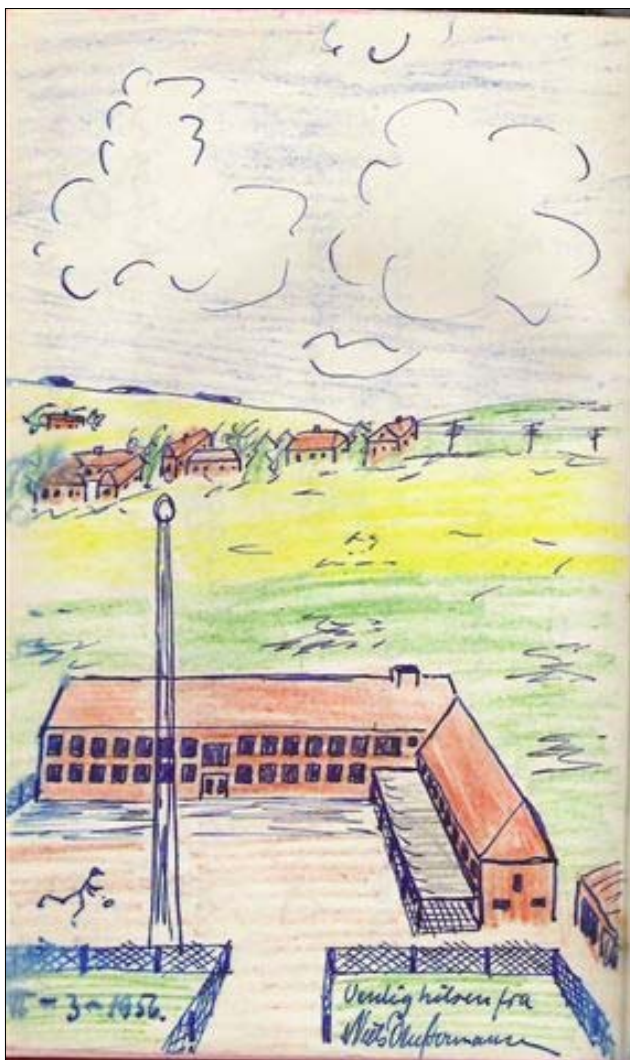
Da vi kom til sommeren 1954, begyndte Henry Sørensen at fortælle om en båndoptager, som han syntes kunne være fortræffelig, og at den ville være meget god i undervisningen. Hans kone kunne optage fra ”Skoleradioen”, og vi kunne så høre det, når det passede ind i undervisningen. Men en båndoptager kostede mange penge, så jeg kan sagtens forestille mig, at det ikke var noget, man bad de bevilgende myndigheder om. En båndoptager var noget helt specielt!

Lærer Sørensen fik en meget god ide, som vi elever syntes var en SUPER god ide, nemlig – at vi fik en uges ekstra kartoffelferie. Der blev aftalt, at det halve af de penge, vi tjente ved at samle kartofler, gav vi til båndoptageren, og den anden halvdel beholdt vi selv. Det var de to største klasser, der fik dette tilbud og efter en uge, var der penge til ”det nye vidunder”, som jeg mener kostede omkring 1600 kroner. Som læser skal I vide, at en konfirmeret landbrugsmedhjælper fik cirka det samme i løn for et helt år, så hvis nutidens løn blev omsat i musikanlæg, ville det nok kunne spille en lille festival op i højt gear. Vi fik nu lov at synge, læse op af læsebog m.m., og bagefter kunne vi så høre os selv. Det var meget spændende og også lidt fantastisk. Lærer Sørensen var meget forudseende. Han tog båndoptageren med ud til nogle af sognets ældste og fik dem til at fortælle. Disse bånd findes nu på Lokalhistorisk Arkiv i Øster Hornum.

I gymnastik var der ikke mange udfoldelsesmuligheder, det foregik mellem skolebordene eller i forsamlingshuset. Det var en kold fornøjelse, enhver kan forestille sig mavebøjninger i korte bukser og gymnastiktrøje på et gulv i salen, hvor der måske ikke havde været fyret i 14 dage. Om sommeren spillede drengene fodbold, og pigernes boldspil bestod af rundbold eller langbold. Vi fik også lov at deltage i det store skoleidrætsstævne for hele Hornum herred. Det foregik i Nibe. Her slog vi Nibe i

fodbold, og det var en dejlig fornemmelse, fordi vi engang i idrætsforeningen havde tabt 18-0 til dem. I løb gik det også godt. Jeg havde efterhånden fået ret lange ben og kunne godt lide at løbe, så jeg var heldig at vinde 60 meter løbet – både som 11-årig og 12-årig. Jeg har aldrig glemt alle de elever fra Øster Hornum, der stod og heppede på mig, mens jeg på mine bare fødder løb i mål som den første i finalen. Jeg kunne skrive meget mere om skoletiden i ”den gamle skole”, men det er jo jubilæum for den nye skole, som vi skal fejre.

Øster Hornum centralskole 1955 – 1957

Byggeriet af den nye skole tog efterhånden form og nærmede sig sin afslutning. Imens blev der gjort forberedelser til flytningen. På et tidspunkt skulle vi måles, når vi sad ved skolebordet, for der kom nye borde og stole, som skulle indstilles, så de passede til hver enkelt elev. Efterhånden blev sløret også løftet for, hvad det nye skoleskema indeholdt. Nye fag, som vi så hen til med spænding, var for pigerne vedkommende husgerning og for drengene sløjd og fysik. Når pigerne havde håndgerning, skulle drengene have fysik, og når pigerne puslede i skolekøkkenet, skulle drengene snedkerere i sløjdlokalet. Fælles for piger og drenge var engelsk og tegning.

Så kom endelig den store dag, da vi skulle begynde i Øster Hornum ny centralskole. Den skulle erstatte Guldbæk, Volstrup, Hæsum og Øster Hornum skole. Lærerstaben kom til at bestå af Fru Borup og lærer Sørensen fra Øster Hornum skole, lærer Julius fra Hæsum skole og to nye lærere, nemlig lærer Hermansen (som i min poesibog har tegnet det indsatte billede i min poesibog) og desuden Fru Rams. Hendes mand Jakob Rams blev ansat som pedel på skolen. Det var så de lærere, der skulle starte den nye skole op. Volstrup skole var vistnok lukket ca. to år før, så de elever gik i forvejen i skole i Øster Hornum. Så vidt jeg husker, var der kun få elever fra Guldbæk, der denne dag begyndte i den nye skole.

Fra Hæsum kom alle elever. De lagde deres cykler i grøften et stykke uden for byen mod Estrup og os fra den gamle skole, gik derop. Det var meget symbolsk. Vi kom fra den gamle skole i to rækker, fra Hæsum i én række og drejede samtidig ind mod den nye skole i tre rækker. Herefter blev Dannebrog hejst. Alle elever havde betalt 50 øre til flaget. (Det var ca. det halve af, hvad vi gav, når vi var til fødselsdag). Der var selvfølgelig mange talere ved skoleindvielsen, men der svigter min hukommelse lidt. Jeg har sikkert været optaget af andre ting. Det var med meget stor spænding, vi skulle indtage vores nye klasseværelser. Vi skulle stille vores udendørsfodtøj i gangen, så det var med at huske vores hjemmesko. Rigtig mange havde et hjemmegjort par, som var strikkede og syet på en filtsål, så de både var varme, men også lydløse.

Jeg kom så i 6. klasse, det vil sige, nu kom jeg igen i klasse med dem, jeg startede med i 1. klasse. Vi fik lærer Julius fra Hæsum som klasselærer. Jeg kan huske, at han gjorde særlig meget ud af historietimerne, især Sønderjylland og Genforeningen havde hans interesse og sangen: ”Det haver så nyligen regnet”, sang vi tit. Lærer Julius underviste også i fysik. Det var en meget spændende verden at få indblik i. Jeg kan samtidig fortælle, at jeg vinteren efter min konfirmation gik på aftenskole. Her underviste lærer Julius i fysik. Det var spændende, og eleverne var mellem 14 og 50 år, så interessen for

faget var virkelig stort. Lærer Hermansen underviste i et af de nye fag, nemlig tegning. Jeg tror især pigerne var gode til dette fag. Jeg lærte at alle ting, som i virkeligheden var lodrette, også skulle være det på tegningen. Lærer Sørensen underviste i sang og i engelsk. I engelsktimerne var det spændende at høre ham fortælle fra sin barndom i Amerika. Lærer Hermansen havde sløjdlokalet som sit domæne. Vi lærte meget om årer i det træ, vi arbejdede med. Vi lærte at bruge forskellige værktøjer, og det blev til mange gode ting såsom smørebrætter og skærebrætter, som stadig bliver flittig brugt i vores husholdning. Da vi kom til det tidspunkt, hvor vi skulle lære at tappe træ sammen, da blev det tydeligt, at vi var nogle, der aldrig ville blive tømrere, mens andre var særdeles gode til det håndværk.

Til sidst vil jeg fortælle om gymnastikken. Nu havde vi pludselig en stor gymnastiksal med alle de redskaber, der hørte sig til. Lad mig med det samme tilstå: Fodbold, håndbold, løb og de stående øvelser, der kunne jeg følge med, men alle spring, flik/flak og klatre til tops i reb, der var jeg meget heldig, at der ikke blev givet karakter. Men gymnastiktimen bragte også nyt med sig. Vi havde aldrig hørt om volleybold, men det fik vi pludselig lært. Det var en meget spændende sport og rigtig godt for mange i vores klasse, idet det gav dem en succesoplevelse, fordi de ikke rent sportsligt havde befundet sig vel. Vi kender alle den fornemmelse, at er der noget, der lykkes for os, så bliver selvtilliden stivet af.

Tiden i 6. klasse gik stille og roligt. Til jul skulle vi i vores klasse lave nogle små sketches til årets store juletræsfest, som blev holdt i byens forsamlingshus 3. juledag. Om eftermiddagen for de mindste børn samt 1. og 2. klasse. Resten af skoleklasserne holdt fest om aftenen. Det foregik helt traditionelt. Vi gik omkring juletræet med de mange lys og stjernekastere, sang julens salmer, som var flittig øvet som morgensang i skolen. Derefter blev der uddelt godteposer, og når indholdet var fortæret eller i al fald det, der smagte bedst, startede lærerne sanglege. Sommetider var nogle fra de ældste klasser nede og hjælpe for at få de små i gang. Dengang var der jo ingen børnehaver, så for nogle børn var det en meget stor oplevelse med så mange jævnaldrende. Nogle sad meget betuttede ved deres mødre. Det var også en glimrende lejlighed til at vise ens børnebørn frem. Drengene kom i deres fine, nye juletoj, som var hvide skjorter og mørke bukser. Efter utallige glidetur på gulvet, rød sodavand på skjorten og chokoladerester om munden, lignede de sikkert nutidens drenge. Pigerne i deres fine kjoler og sløjfen i håret startede lidt mere forsigtig, men inden festen

sluttede, var der ikke så langt til drengenes udseende. De måtte alle kunne bruges til en reklame for vaskepulver, der kunne tage ALLE pletter. Om aftenen var det så de største børn, akkurat så samme måde som om eftermiddagen. Dengang var der jo ikke nogen ”mobilos”, så der blev ingen sms'er sendt. Men glæden ved at danse med den, man i det skjulte syntes var den kønneste i skolen, kunne man leve længe på.

I min skoletid var vi ikke plaget af terminsprøver m.m., men en gang om året var vi til eksamen. Det var på sin vis en festdag. Jeg kan huske, at jeg fik lidt pænere tøj på end det sædvanlige skoletøj. Den dag gik man lidt før hjemmefra. Ens forældre ville ikke risikere, at man gjorde sig bemærket ved at komme for sent. På eksamensdagen havde vi besøg af nogle fra skolekommissionen, der hørte på os, når vi blev overhørt i historie og geografi. Vi skrev også en lille diktat og havde regning. I det store frikvarter var gæsterne til kaffe ved første-læreren. Karakterskalaen begyndte med ug som det bedste, herefter kom ug÷, mgx, mg, mg÷, gx, g, g÷, og den sidste og ringeste var tgx, tg, tg÷. Det hed sig, at man kunne dumpe og ikke villes følges med kammeraterne op i næste klasse, men jeg kan ikke huske, at det nogensinde skete. Når jeg tænker tilbage, tror jeg, vi var nogenlunde jævnbyrdige. Selvfølgelig var der nogle, som var meget skrappe til regning, andre måske til dansk.

I april 1956 begyndte vi i 7. klasse. Der var nogle få, som havde været til prøve på Nibe Realskole og bestået. Dem sagde vi nu farvel til. Det varede så fire år, inden de havde deres realeksamen. Vi andre fortsatte med de almindelige fag i Øster Hornum. I sommeren 1955 havde vi i den gamle skole været på lang en udflugt – nemlig til Bornholm, men da eleverne fra Hæsum ikke havde været af sted, så fik

vi i 7. klasse igen en lang udflugt. Turen gik denne gang til Sønderjylland. Det var en oplevelsesrig tur. Vi var på Dybbøl Banke og andre historiske steder. Vi så Gottorp slot, som var på den tyske side af grænsen. Dronning Ingrid og kong Frederik IX må have opholdt sig på Gråsten slot, for da vi besøgte slottet, gik livgarden vagt, og det skete kun, når slottet var beboet af de kongelige. Jeg var dybt fascineret af, hvordan de gik i takt og kunne vende samtidig. På det tidspunkt kunne jeg ikke forestille mig, at jeg syv år senere gik vagt for de kongelige på Amalienborg, Sorgenfri og Christiansborg. Jeg oplevede at tale med kong Frederik inde på Amalienborg på hans fødselsdag den 11. marts 1963, men det må hellere gemmes til evt. erindringer fra min soldatertid.

Tiden gik sin vante gang i skolen, men til oktober skete der alligevel en forandring. Vi skulle begynde at gå til præst ved pastor Knudsen (nu om dage hedder det konfirmationsforberedelse). Det foregik i den gamle præstegård, (den nuværende er fra 1962/63) to gange om ugen i to timer. Vi skulle i kirke hver eneste søndag. Han var også præst ved Godthåb kirke, så hvis vi skulle spille fodbold søndag formiddag, cyklede vi til Godthåb kirke om eftermiddagen. For mig var det virkelig hårdt at skulle lære 3 – 4 store salmevers udenad samt kapitler og brudstykker fra Martin Luthers lille Katekismus. Den 24. marts 1957 blev vi konfirmeret i Øster Hornum kirke og herefter ventede ungdomstiden og arbejde.

Hvad blev der så af vores årgang?

Jeg har siddet og studeret konfirmationsbilledet og tænkt på mine skolekammerater enkeltvis. Pigerne først. Så vidt jeg erindrer, startede de fleste piger som ung pige i huset, senere startede enkelte på kontoruddannelse. Nogle fortsatte som ung pige i huset indtil deres giftermål, som var nogle år tidligere, end nutidens unge piger. Drengene startede vistnok alle som landbrugsmedhjælpere. En del havde en let plads, hvor landmanden havde en ung medhjælp fra april til november. Herefter var der nogle, der begyndte på en håndværkeruddannelse. Nogle begyndte som arbejdsdreng og kom senere i lære hos lokale håndværkere. Alt i alt har vi nok fået en god ballast med fra skoletiden. Nogle syntes, det var frygteligt at skulle forlade skolen, men jeg glædede mig til at skulle være medhjælp hos mine forældre.

I skrivende stund håber jeg, at vi alle mødes den 8. oktober 2005 til skolens 50-års jubilæum. Det er jo lang tid siden vi startede, men ved at nedskrive dette tilbageblik, er der rigtig meget, som er blevet draget frem af min hukommelse til glæde for mig selv, men forhåbentlig også for dig som læser dette.

... og fest blev der holdt!

Om fredagen for skolens nuværende elever

Om lørdagen for tidligere elever og lærere